

(Еклезіяста, 1:1-8)

Отець наш небесний, поблагослови нас на вивчення Твого Слова. Амінь.

Дорогі наші друзі, сьогодні ми приступаємо до вивчення Книги Еклезіяста.

КНИГА ЕКЛЕЗІЯСТОВА

Ця Книга є драматичною автобіографією царя Соломона до того часу, коли він прийняв віру в Бога. І якщо Книга приповістей розкриває мудрість царя Соломона, то Книга Еклезіястова свідчить про його нерозважливість.

Необхідно відзначити, що Книга Еклезіястова має внутрішній ритм та причинний розвиток подій; це не просто зібрані до купи вірші. Книга Еклезіястова розпочинається проголошенням твердження: "Усе є марнота у цьому світі". Читаючи Книгу, ми переконуємося в тому, що автор глибоко досліджував це питання та ставив відповідні досліді.

Цар Соломон шукатиме задоволення в різноманітних сферах людської діяльності. Він займатиметься наукою, природознавством та філософією; він отримуватиме фізичні та матеріальні насолоди, коли житиме безтурботно, не замислюючись про завтрашній день. Цар Соломон досліджуватиме фаталізм, егоїзм, релігію, добробут та мораль. А наприкінці Книги він проголосить результати своїх досліджень.

Дорогі друзі, необхідно пам'ятати про те, що висновки та результати, отримані Соломоном у досліді, встановлені ЛЮДИНОЮ, ці висновки не є істиною, проголошеною Господом Богом. Ці висновки зробила звичайна людина.

Також необхідно правильно розуміти що означає слово "натхнення" коли ми говоримо, що Біблія надихнута Богом. Натхнення гарантує точність викладу Святого Письма, але воно не завжди гарантує точність та правильність вираженої думки. Необхідно розглядати зроблені висновки згідно з контекстом, приділяючи увагу особистості автора, котрий робить такі висновки, та умовам, за яких ці висновки було зроблено. Наведу такий приклад. Пригадаймо зраду Ісуса Христа Юдою. Про це ми маємо натхненні свідчення, зареєстровані у Біблії. Однак вчинок Юди, звичайно, не був надихнутий Богом, натомість Юда виконував волю диявола. Отже, висновки, котрі робить Соломон на своєму шляху пошуку задоволення в житті без Бога, не завжди співпадають з думками самого Бога. Натхнення гарантує нам, що саме те, що говорив цар Соломон, точно записане в Святому Письмі.

Книга Еклезіястова розпочинається такими словами:

"Книга Проповідника, сина Давидового, царя в Єрусалимі".
/Екл.1:1/

На мою думку, цей опис не може зображати нікого окрім Соломона. Дійсно, Давид мав багатьох синів, проте лише Соломон став царем Єрусалима. В цій Книзі він виступає в ролі філософа. Так, нам відомо про те, що Соломону була надана мудрість.

На мою думку, мудрість, котру Господь надав Соломону, трохи відрізняється від тієї мудрості, яку ми звичайно уявляємо. Ми вважаємо, що Соломону була надана глибока духовна мудрість; проте Святе Письмо каже нам про те, що Соломон навіть не питав у Бога такої мудрості. Соломон звертався до Бога з такою молитвою: "Дай же Своему рабові серце розумне, щоб судити народ Твій, щоб розрізняти добре від злого, бо хто потрапить керувати цим великим народом Твоїм?"/1 Цар.3:9/. Очевидно, Господь наділив Соломона тим, про що той просив: мудрістю правителя. Цар Соломон був мудрим при вирішенні політичних та економічних проблем, і, вірогідно, дуже добре виконував функції правителя народу. Завдяки царю Соломону розпочався мирний період життя ізраїльського народу. До нього приїжджали представники інших народів вивчати мудрість Соломона. Цар Соломон засвідчив повагу до Отця небесного, збудувавши храм з вівтарем, де приносилися жертви заради спасіння грішників. Саме про це довідалася цариця Шиви, коли приїхала до Єрусалима з краю землі. Проте в області духовної проникливості цар Соломон, вірогідно, був абсолютно безпорадним.

Отже ми бачимо царя Соломона, далекого від сприйняття Бога, котрий розпочинає серію дослідів у цьому світі "під сонцем". Необхідно розуміти, що звичайна людина під сонцем суттєво відрізняється від дитини Бога, котра "перебуває у царстві в Ісусі Христі та отримала всі духовні благословення". У 2-му вірші 1-го розділу Книги читаємо:

"Наймарніша марнота, сказав Проповідник, - наймарніша марнота, - марнота усе!"

/Екл.1:2/

Слово "марнота" в наведених рядках означає порожнечу. Це слово означає витратити життя без будь-якої цілі або мети. Це слово означає жити життям, подібним життю тварин або птахів. Але дуже багато людей живуть саме таким чином.

Одного разу я зустрів групу людей, котрі мандрують по всьому світу, перелітаючи з місця на місце реактивними літаками. Проживши кілька днів або тижнів на Гаваях, вони летять до Мексики, потім до Франції, потім летять до Іспанії тощо. Ці люди є мандрівниками по світу. Я придивлявся до цих людей, прислухався до їхніх розмов у холі готелю та за

обіднім столом. І ось що найбільше вразило мене в цих людях: справжня безцільність їхнього життя. Вони розмовляли та згадували людей, котрих зустрічали в інших місцях. Вони обговорювали театральні вистави, котрі вони переглянули. Хтось запитував: "А куди ви подорожуєте звідси?" Хтось казав: "Дійсно, там де ми були торік, було дуже нудно". Я не бачив у їхньому житті ані змісту, ані мети. Саме такого висновку доходить Соломон. Наймарніша марнота. Порожнеча в порожнечі. Неначе велика торбина, в котрій немає абсолютно нічого.

В Книзі приповістей Соломон надає нам перлини мудрості. Натомість у Книзі Еклезіястовій він показує нам грудки безрозсудності та нерозважливості. В Книзі пісень Соломона головною темою є любов. Отже, маємо три сфери, а саме мудрість, безрозсудність та любов, в яких цар Соломон був визначним знавцем. Він умів прикинутися нерозумною людиною; проте він також був мудрим правителем народу та держави; а любов у його житті - то окрема велика історія. Соломон був наймудрішим поміж людей, проте жодна людина не поводитися так нерозважливо як він. Саме Соломон є об'єктом суворої критики, яку знаходимо в Книзі Об'явлення. Саме цар Соломон є загадкою та парадоксом Святого Письма. Наймудріший серед людей демонструє найбільшу нерозважливість. Саме в цьому ми переконаємося, розглянувши Книгу Еклезіястову.

Слова "наймарніша марнота, - марнота усе!" означають життя без Бога. Ці слова зображують безцільне існування людини "під сонцем" в намаганні отримати якесь задоволення від життя.

Наведу ще один приклад. Під час своїх подорожей я зустрічав інший тип людей: це учасники різних зборів та конференцій. В наші дні відбувається дуже багато різноманітних зборів, конференцій та з'їздів. Я придивлявся до цих людей та прислухався до їхніх розмов. Так, вони відрізняються від тих мандрівників по світу, однак і вони теж намагаються знайти щось. Вони виголошують промови, потім влаштовують обговорювання та п'ють коктейлі; потім відбувається великий банкет та грандіозне розважальне шоу. Скуштувавши всього, в цих людей, однак, залишається присмак гіркоти: все одно чогось їм не вистачає.

Наступні рядки зображують людину, котра досліджує світ. Ця людина намагається вичавити сік життя зі скелі земного існування. Читаємо 3-й вірш із 1-го розділу цієї Книги:

"Яка користь людині в усім її труді, який вона робить під сонцем?"

/Екл.1:3/.

Звертаю вашу увагу на слова "під сонцем"; це є точка зору людини. Поки що Бог не виголошує Свою власну точку зору.

Викладення результатів досліджень, проведених Соломоном, власне, і утворюють Книгу Еклезіястову. Це викладання розпочинається у четвертому вірші першого розділу та завершується дванадцятим віршом останнього розділу Книги.

Перш за все Соломон проводить дослідження в області науки. Він вивчає закони природи. Цікаво відзначити цей факт, що Соломон звернувся до науки. Багато людей у сучасному світі займаються науковою діяльністю, присвячуючи цій діяльності багато років або все своє життя, вивчаючи закони природи. Книга Еклезіястова надає нам чудову можливість ознайомитися з цими законами природи. Отже, читаємо 4-й вірш:

"Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковічно стоїть!"

/Екл.1:4/

Земля "віковічно стоїть", тобто земля існує постійно та стабільно, натомість існування людини є короткочасним і тимчасовим. Сучасна людина дуже мало відрізняється від людини стародавніх часів і, вірогідно, сильно відрізнятиметься від людини далекого майбутнього, проте існування людини є тимчасовим. Довготривалість існування людства забезпечується народженням нових поколінь людей. Більшості з нас не існувало в цьому світі сто років тому, і більшості з нас не буде в цьому світі через сто років. Однак, існування людства продовжуватиметься в наступних поколіннях. Соломон зробив такий висновок: "Одне покоління відходить, на зміну йому приходить наступне покоління". Людина є творінням з дуже коротким терміном існування. Розглядаючи людське життя з точки зору його тривалості, слід визнати, що людина є найбільшою помилкою у створеному Господом всесвіті.

Лише кільканадцять років існує людина в цьому світі. При цьому є дерева, котрі росли за часів життя Ісуса Христа на цій землі, проте вік цих древніх дерев є віком немовляти в порівнянні з віком скель та гірських утворень: вчені переконані, що вік гірських порід досягає мільйонів і навіть мільярдів років. І, незважаючи на те, що ніхто не знає точного віку нашої планети, вона вже існувала коли людина з'явилася на ній, і існуватиме надалі, коли ми підемо з неї. Мої друзі, цей висновок дозволяє з іншої сторони оцінити людське життя та в деякій мірі він розчаровує нас. Людина не є тією істотою, котрою вона себе вважає, тобто вона не вічна на цій землі.

В наступних рядках ми знаходимо дуже важливі ствердження автора Книги. Ми знаходимо свідчення того, що Соломон старанно вивчав закони природи та накопичив великий об'єм

глибоких знань. Цікаво зазначити, що стосовно науки ці висновки Соломона залишаються правильними. Читаємо далі:

"І сонечко сходить, і сонце заходить, і поспішає до місця свого, де сходить воно. Віє вітер на південь, і на північ вертається, крутиться, крутиться він та й іде, і на круг свій вертається вітер. Всі потоки до моря пливуть, але море - воно не наповнюється: до місця, звідки пливуть, ті потоки повертаються, щоб знову плисти!"

/Екл.1:5-7/

Дуже цікавим є цей факт: ці точні спостереження були зроблені ще за часів царя Соломона. Доктор богослов'я Артур Пірсон наводить з цього приводу такий коментар: "Існує реальна небезпека проголошування деяких місць у Біблії реальним науковим фактом - настільки чудовими є деякі співпадіння та зображення. Але, дійсно, цікавим є факт, що Соломон наводить докладний опис таких явищ як випаровування води та утворення повітряних течій в атмосфері.

Хтось з сучасних вчених якимось сміливо сказав, що в цих рядках Святого Письма викладена нещодавно розроблена теорія виникнення штормів та ураганів. Я не ставатиму на таку позицію, проте, давайте розглянемо таке питання: хто навчив царя Соломона вживати поняття, котрі дуже просто пояснюють та засвідчують, що рух великих повітряних мас, тобто вітер, котрий здається своенравним та таким, що не визнає ніяких законів, насправді підлягає дії таких же певних законів, як, скажімо, ріст рослини. Або: звідки Соломону став відомим закон кругообігу води в природі? В дванадцятому розділі, вірш 6 Книги Еклезіястової знаходимо поетичне зображення смерті. Але звідки Соломон міг взяти такі аналогії: "срібний шнурок" - це, звичайно, спинний мозок, "кругла посудина з золота" - це череп, в якому міститься мозок, "джерело" - легені, а "колесо" - серце. Навіть не наголошуючи той факт, що Соломон мав натхнення Боже пророкувати про циркуляцію крові в організмі людини за дві тисячі шістсот років до того, як це стало відомо сучасній медицині та анатомії, чи не чудовим видається той факт, що Соломон описує це точними та влучними словами.

Розглядаючи вірші від 5-го до 7-го знаходимо три дуже цікавих твердження. Давайте розглянемо їх.

1/ Нам сказано: "І сонечко сходить, і сонце заходить". В природі існують явища, котрі повторюються дуже багато разів, саме через це на такі явища може покладатися людина. Ти можеш бути впевнений у тому, що вранці зійде сонце, як і в тому, що надвечір сонце сяде за обрій; ми й тепер говоримо саме так, хоча нам добре відомо, що схід та захід сонця насправді є обертанням землі навколо власної осі. Проте коли ми стоїмо на твердій землі, нам здається, що сонце дійсно

сходить, а потім заходить. Протягом усіх сторіч ця термінологія цілком задовольняла потреби людини. Проте дивом видається точний та регулярний схід та захід сонця кожного дня; отже, світило виконує якісь певні закони.

2/ Далі ми знаходимо такі слова: "Віє вітер на південь, і на північ вертається". Сьогодні нам відомо, що вітри в атмосфері землі дмуть у певних напрямках. Але навіть за допомогою найновітньої обчислювальної техніки та найсучасніших приладів ми й досі не здатні зробити настільки точний прогноз погоди, який би ми хотіли. Протягом багатьох років я слідкую за прогнозами погоди та їх здійсненням і тому маю не дуже схвальну думку стосовно метеослужби. Господь наш Ісус Христос казав: "Вітер дме туди, куди бажає". Вітер дме згідно законів природи. "І ти чуєш шум вітру, але не можеш сказати, звідки вітер прийшов і куди полетів далі", - людина не може знати, звідки та куди дме вітер. "Вітер дме туди, куди бажає". Або, як сказав про це Соломон: "Віє вітер на південь, і на північ вертається". В одній місцевості вітер дме з півночі, в іншій - з півдня. Проте вітер дме згідно певних законів природи. Але звідки ці закони були відомі Соломону? Соломон не мав ані сучасних метеорологічних приладів, ані знання, на основі котрих він міг зробити свої висновки.

3/ Далі знаходимо таке ствердження: "Всі потоки до моря пливуть, але море - воно не наповнюється". Тут Соломон має на думці закон випарування води, той факт, що випарена волога піднімається вгору. Вітер відносить випарену вологу в бік суходолу, де волога дощем або снігом випадає на землю. Весь цей процес відбувається згідно певних фізичних законів. В цьому явищі немає абсолютно нічого випадкового, хоча на перший погляд щось може видатися таким. Отже, разом з четвертим віршем цього розділу ми маємо чотири визначних твердження стосовно законів природи, котрі повністю відповідають сучасним знанням людства. Любі друзі, порівняйте наведені факти з іншими письменами, котрі були укладені за тисячу років до народження Ісуса Христа. В тих письменах ви знайдете багато неправильних висновків та забобон у порівнянні з точністю, яку ми знаходимо у Слові Божому. Знаходимо ще одне визначне спостереження, зроблене Соломоном:

"Повні труду всі речі, - людина сказати всього не потрапить! Не насититься баченням око, і не наповниться слуханням вухо."

/Екл.1:8/

Раніше це твердження видавалося неправильним, проте з часу винаходу телебачення справедливість цього твердження є очевидною. Багато людей сьогодні просиджують перед

телевізором чимало часу. Але чому? А саме тому, що око ніколи не насититься баченням, а вухо ніколи не насититься слуханням. Багато з нас люблять подорожувати, відвідувати нові місця, роздивлятися невідомі краєвиди. Можливість подорожувати - це одна з радощів нашого життя. Саме від цього ми можемо отримувати велике задоволення в нашій великій та прекрасній землі.

Процес пізнання людиною всесвіту та його дослідження не має меж, не має кордонів. Що більше та глибше людина пізнає всесвіт, то сильніше вона переконується в необхідності подальших досліджень. Що більше пізнає людина, то більше вона, розуміє як багато ще треба пізнати. Але це так прикро для людини! Фізичний всесвіт є занадто великим для такої дрібної істоти, якою є людина. Проте лише людина поміж усіх Божих творінь, наскільки нам відомо, здатна вивчати та пізнавати всесвіт. Проте очі та вуха людини ніколи не бувають абсолютно задоволеними; людина завжди бажає досліджувати довкілля.

Ми продовжимо вивчення цієї Книги у наших наступних радіопередачах. До нових зустрічей в ефірі, дорогі наші друзі. Нехай Господь рясно благословить вас.